

Impressie van het toekomstige Park Z1 in de Haarlemmermeer. (bron: Vista landschapsarchitectuur en stedenbouw)

Het metropolitane park: opgave van de toekomst

Michiel Smit, Redactie Stadswerk magazine

Het metropolitane park is de laatste jaren in opkomst. Er is behoefte aan een grote groene structuur rond en tussen stedelijke gebieden met een ruim en onderscheidend recreatief aanbod. De NVTL zet het metropolitane park op de Dag van de Openbare Ruimte in de schijnwerpers. Een vooruitblik.

Groen speelt een cruciale rol in de waardering van de omgeving, zo blijkt keer op keer uit onderzoek naar tevredenheid van bewoners. Het gaat dan vooral om groen in de directe omgeving dat een juiste vertaling vormt van de gewenste beleving en de gebruiksbehoeften. Zo bezien zouden ontwerpers en beheerders zich alleen maar hoeven te bekommeren om het schaalniveau van een buurt of straat. En toch zijn ook de hogere schaalniveaus belangrijk bij het realiseren van ruimtelijke kwaliteit en dat belang lijkt de laatste jaren groter te worden.

In de visie Randstad 2040 doen metropolitane parken als ruimtelijke eenheid hun intrede: parken die rond of tussen stedelijke gebieden liggen en zodoende een structurerende werking hebben voor de hele metropool. Daarnaast voorzien

metropolitane parken in recreatieve behoeften die bijvoorbeeld een buurtpark niet kan bieden. Denk daarbij aan wandel- en fietstochten of activiteiten waar tot op zekere hoogte 'ruige natuur' wordt beleefd, of aan grote evenementenvelden voor manifestaties op de schaal van de Randstad. Het realiseren van een metropolitane park betekent een versterking van de 'gezonde', organische stad en een aantrekkelijk recreatief aanbod voor een miljoenenpubliek.

Eenvoudig is het echter niet om een dergelijk groot park te realiseren en goed te laten functioneren. Rond metropolen is per definitie sprake van hoge ruimtedruk en een grote verscheidenheid aan ruimtelijke claims. Om met demissionair LNV-minister Verburg te spreken: er moeten wel koeien in kunnen lopen. Om alle functies te

accommoderen én een mooi en goed gebruikt park te realiseren moeten planners, ontwikkelaars, ontwerpers en beheerders alles uit de kast halen.

Omdat het een nieuw soort opgave is, is er ook behoefte aan kennisontwikkeling over metropolitane parken. De NVTL (Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur) wil een bijdrage leveren aan deze kennisontwikkeling en zet daarom op de Dag van de Openbare Ruimte (14 en 15 oktober te Houten) het metropolitane park in de schijnwerpers. Met maquettes van grote parken worden de projecten inzichtelijk gemaakt en er worden lezingen en presentaties aangeboden over het onderwerp. Het bestuur van de NVTL heeft het programma inhoudelijk voorbereid. Stadswerk magazine legde het NVTL-bestuur enkele vragen voor.

Welke boodschap willen jullie overbrengen met het programma over metropolitane parken?

De NVTL wil de aandacht richten op een nieuw type opgave voor de landschapsarchitect. Politieke, economisch en technologische ontwikkelingen leiden tot veranderingen in de stedelijke context. Als reactie hierop worden grote groengebieden van 1.000 hectare tussen steden gepland. Deze groengebieden zijn geen klassieke stadsparken en ook geen pure natuurgebieden of landbouwgebieden. De organisatorische en strategische context van deze opgaven zijn complex en duidelijk anders dan in de vorige eeuw. Wij willen bestuurders, opdrachtgevers, investeerders, en ontwerpers uitdagen om na te denken over deze opgave en gezamenlijk met nieuwe sprankelende strategieën en parkconcepten te komen.

Waar zit de grootste kennisbehoefte bij dit thema?

Er is behoefte aan kennis over wat stedelingen nu eigenlijk graag willen. Bij onder meer de grote gemeenten Amsterdam en Rotterdam zijn 'groot-groenonderzoeken' gedaan. De uitkomsten daarvan zijn niet eenduidig en verschillen nogal per gemeente. Daarnaast blijft de grote vraag hoe de groengebieden te realiseren. Er zullen nieuwe allianties gesmeed moeten worden tussen de stedeling en de landbouw, de ondernemer en de overheid, de natuur en de recreant en niet te vergeten alle verschillende overheidsinstellingen onderling die zich over deze gebieden ontfermen.

Wat zal er de komende tien jaar gebeuren met metropolitane parken?

Kenmerk van deze parkgebieden is dat ze nooit in één keer ontwikkeld zullen worden. Een grote pot met geld om alles te onteigenen is niet meer van deze tijd. Dit is zowel een kans als een bedreiging. Een ijzersterk ruimtelijk-architectonisch concept kan bijdragen aan het realiseren van een samenhangend en kwalitatief hoogwaardig parkgebied. Park Leidsche Rijn is hiervan een goed voorbeeld. Het concept is ruim tien jaar geleden ontwikkeld,

heeft vele mutaties ondergaan maar de essentie staat nog, en is aan het groeien. We hebben geduld en doorzettingsvermogen nodig om kwaliteit te creëren.

Bestaat er zoiets als een goed of een slecht metropolitaan park?

Een slecht parkgebied is in mijn ogen een gebied dat vlees noch vis is. 1.000 hectare groene ruimte op zichzelf is niet voldoende. De metropolitane parkgebieden moeten een onderscheidende identiteit en karakter hebben.

Wat zouden jullie een gemeente aanraden die overweegt om in een dergelijke ontwikkeling te stappen?

Ontwikkel een sterk ruimtelijk-architectonisch concept dat de tijd kan doorstaan, zorg voor een goede projectorganisatie en supervisie en denk in lange termijnen. Het is een nobele daad om nu

een parkgebied te creëren dat pas na vijftig jaar tot volle wasdom zal komen. Wie weet hoe metropolitaan Nederland dan is! <<

De NVTL geeft voor de Dag van de Openbare Ruimte het Landelijk Dagblad uit. Hierin staan diverse beschouwingen over metropolitane parken. Het Landelijk Dagblad is onder meer te raadplegen op de website van de NVTL.

Websites

www.haarlemmermeer.nl/park21

www.landschapspark-buytenland.nl

www.nvtl.nl

www.parklingezeigen.nl

Ontwerp voor landschapspark 'Het Buitenland van Rhooon' bij Rotterdam. (bron: Peter Verkade Landschapsarchitect)

